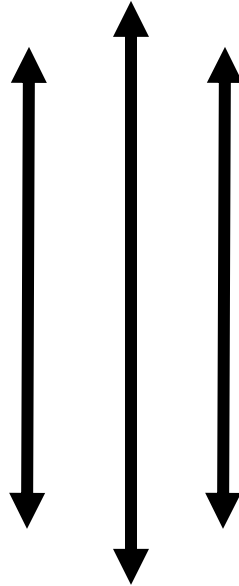

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को

नीति तथा कार्यक्रम

महावै गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
गैराखाडा, कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

यस सम्मानित गाउँसभामा उपस्थित गाउँसभाका उपाध्यक्ष ज्यू सम्पूर्ण गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत लगायत सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारी ज्यूहरु पत्रकार तथा यस सभामा उपस्थित सम्पूर्ण सहभागि ज्यूहरु, महावै गाउँपालिकाकोनवौं..... गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१को नीति, योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत समारोहमा हाम्रो निमन्त्रणालाई स्विकार गरी उपस्थित हुनु भएकोमा मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट र गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन गर्दछु ।

संघिय गणतन्त्र नेपालको अग्रगमन र परिवर्तनको लागि शाहदत प्राप्त गर्नुहुने ऐतिहासिक जनयुद्ध तथा विभिन्न आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने शहिद तथा वेपत्ता योद्धाहरु प्रति विशेष सम्मान गर्न चाहन्छु ।

जनचाहना अनुसार नागरिकको घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने आधार स्तम्भको रुपमा रहने स्थानीय सरकार निर्धारित समयमा नै समाजवाद प्रति प्रतिवद्ध रही दिगो, शान्ती सुशासन, आर्थिक विकास र समृद्धि चाहना पूरा गर्ने दिशामा अग्रसर भएको छ ।

हाम्रो नेतृत्वमा स्थानीय सरकार निर्वाचित भएको ठिक १ वर्ष वितेको छ । यो अवधीमा नीति निर्माण र कार्यान्वयन, विकास निर्माणको अग्रस्थानमा सरकार स्थापित हुन र विश्वासिलो बन्न सफल रहेको कुरा घाम झै छर्लङ्ग देखिन्छ । यति मात्र नभई विकास निर्माण र सेवाप्रवाहमा क्रियाशील रहदै संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थालाई संस्थागत गर्न प्रयत्नशील छौं ।

भौगोलिक, प्राकृतिक ऐतिहासिक महत्वका दृष्टीले प्रबल सम्भावना भएको हाम्रो गाउँपालिकालाई थप तिव्र विकास र समृद्धिको गतिमा निरन्तरता दिदै आगामी आर्थिक वर्षलाई अग्रगामी छुलाङ्गको वर्ष हुने गरी नीति तथा कार्यक्रम अगाडी सारेको छु । सोही अनुरूप नै बजेट विनियोजन गर्ने लक्ष्य राखेको छु ।

आदरणीय गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रमको मार्गदर्शन सिद्धान्त र उद्देश्यहरुका बारेमा प्रकाश पार्ने अनुमति चाहन्छु । नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको अधिकार, नेपालको पन्ध्रौ योजना (२०७६/७७—२०८०/८१), संघिय अर्थ मन्त्रालयको नीति तथा बजेट निर्माण सम्बन्धी मार्गदर्शन, नेपालको लागि दिगो विकासको लक्ष्य २०३०, प्रादेशिक आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सिद्धान्त, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी मापदण्ड २०७६ र चालु आर्थिक वर्षको केन्द्रिय तथा प्रदेश बजेट वक्तव्यका यी दस्तावेजहरु नै स्थानीय तहको नीति, योजना, कार्यक्रम र बजेट निर्माण गर्ने मार्गदर्शक सिद्धान्त रहेका छन् ।

आदरणीय यस सम्मानित गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

हामी उदघोष गर्छौं

शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, रोजगार र सडक पूर्वाधार ।

सुन्दर समृद्धि, आत्मनिर्भर महावैको आधार ।

भन्ने मूलनाराका साथ अब म आ.व. २०८०/०८१ का लागि महावै गाउँपालिकाको समग्र विकास नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) आर्थिक विकास

१. कृषि विकास सम्बन्धी नीति

व्यवसायिक रूपमा कृषिमा संलग्न तथा आंशिक रूपमा कृषि पेशा अपनाएका नागरिक हातमुख जोड्नकै लागि विदेशिने युवा वर्ग र विदेशबाट फर्किएका नागरिकहरूलाई व्यवसायिक कृषि पेशा अपनाएर आवश्यक तालिम, मल, विउ विजन उपलब्ध गराई कृषि पेशामा रोजगारीको सृजना गरिनेछ ।

१. सबै वडाहरूमा माटो परीक्षण गरी उपयुक्त बीउ मल सिफारिस गर्ने र स्थानीय स्तरमा सम्भावनाका आधारमा एक वडा एक उत्पादन पकेट क्षेत्र कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. खाद्य सुरक्षा, खाद्य स्वच्छता प्रवर्द्धन तथा नियमन गर्न कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्र उत्पादित खाद्यान्न तरकारी, फलफुल तथा किसानले उत्पादन गर्ने मुख्य बालीहरूको उत्पादन लागतको मुल्यांकन गरेर खरिद विक्रिको प्रवन्ध तथा उचित बचतको सुनिश्चितता हुनेगरी न्युनतम समर्थन मुल्य तोकिनेछ ।
४. कृषि प्राविधिक विद्यालय सञ्चालन विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई कार्यथलोमै तालिम कार्य गराउने व्यवस्था गरी अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई पढाईसँगै आय आर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५. विउ विजन मल आदिमा कृषक तथा कृषि समूह र सहकारीलाई अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६. कृषियोग्य जग्गा बाँझो नराख्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ साथै स्थानीय तहले कम्तिमा २ वटा उत्पादन क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
७. कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि एवम् कृषि पेशाको व्यवसायिकरण एवम् विविधीकरणका लागि विकसित प्रविधिहरूको विषयमा तालिम सञ्चालन गरी कृषि पेशालाई आकर्षक र सम्मानजनक पेशाको रूपमा स्थापित गरिनेछ ।
८. कृषक समूह, समिति, सहकारी र सरकार तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूको साझेदारीमा कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
९. कृषि बालीमा देखापर्ने विभिन्न रोग तथा किराहरू बाट बचाउन जैविक विषादीको प्रयोगमा जोड दिई अर्गानिक कृषिलाई जोड दिइनेछ ।
१०. जलवायु परिवर्तन अनुकूल उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नकालागि सिंचाईमा विशेष जोड दिईनेछ ।
११. सबै वडामा कृषिजन्य रोग परिक्षणको लागि विशेषज्ञ सहितको बाली संरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत बाली उपचार घुम्ती शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
१२. प्रत्येक वडाहरूमा माटो सुधार एवम् उर्वराशक्ती बढाउनका लागि माटो परीक्षण गरी जैविक मल तथा सुक्ष्म तत्वको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
१३. कृषक पाठाशाला सञ्चालन गरी कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ ।

१४. रैथाने बालीको संरक्षण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१५. इकोहिमाल नेपाल सँग सहकार्य गरि एक घर एक करेशावारी तथा एक घर २ फलफूल विरुवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न न्यूनतम मूल्यमा विरुवा उपलब्ध गराईनेछ ।
१६. कृषि उत्पादन बढाउने वडा हरूमा सहकारी क्षेत्रसँग साझेदारी गरी कृषि उपज संकलन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
१७. स्थानिय रैथाने, लोपोन्मुख बाली(जौ, फापर, कोदो, मकै, भटमास र लसुन जस्ता) उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
१८. भूमिको वर्गीकरण गरी सरकारी, सार्वजनिक जग्गाहरुको संरक्षण र उपयोग गर्ने भु उपयोग नीति तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१९. हावापानी अनुकूल सार्वजनिक भूमिमा फलफूल बगैँचा स्थापनाको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२०. कृषि उत्पादनहरुको बजारीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
२१. खाद्य सामग्रीको आयात घटाउने, निर्यात बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२२. एक टोल एक महिला कृषि समूह निर्माण गरिनेछ ।
२३. कृषिमा उत्पादन वृद्धि गर्न पकेट र ब्लक कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
२४. कृषकको मनोबल उच्च राख्न अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यक्रम शुरु गरिनेछ ।
२५. पाइनघाटमा रहेको खाद्यडिपो सँगै आयोडिन युक्त नुनको सहज उपलब्धताको लागि साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन को डिपो स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२६. इकोहिमाल नेपाल सँग सहकार्य गरि निम्न बमोजिमका कार्यक्रम गरिनेछ ।
 - ग्रमिण कृषकको कृषि उत्पादन वृद्धि गरि आर्थिक समृद्धिमा जोड दिनेछ, ।
 - विरुवा उत्पादन तथा नयाँ प्रविधि प्रसारमा अर्थिक तथा प्राविधिक साझेदारी गरि कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
 - कृषि संकलन केन्द्र स्थापना गरि कृषि उपजको बजारीकरण गरिनेछ ।
 - विद्यालयहरुमा कृषि बगैँचा संचालन गरिनेछ ।
२७. लसुन ढुङ्गा औधोगिकग्राम
२८. रेडपाण्डा संरक्षणको लागि हिमालयन सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्र सँग साझेदारी गर्ने नीति लिएको छु ।
२९. उपाध्यक्ष सँग किसान हलो कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

२. पशु सेवा सम्बन्धी नीति

१. पशु जन्य उत्पादनको लागत मुल्य घटाउनुको साथै स्वस्थ पशुपालन प्रणालीको विकास गर्न घाँस विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।

२. पशु उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न नक्षेत्र सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. व्यवसायिक पशुपालन मार्फत रोजगार सृजना गरी युवाहरुलाई गाउँभित्रै स्वरोजगार बनाउनका लागि प्रतिस्पर्धी अनुदान उपलब्ध गराई युवा लक्षित पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. कृषकहरुलाई पशुपालन सम्बन्धी सिप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. पशुपालन क्षेत्रको विकासमा कृषक समूह समिति सहकारी संघ संस्था र गाउँपालिकाबिच साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. दलित जनजाती महिला तथा विपन्न वर्गलाई विशेष प्राथमकिताका साथ कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
७. दुध तथा दुग्ध जन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउदै उत्पादीत दुधको खपत तथा व्यवस्थापन गर्न डेरी पकेट कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. पशुपन्छी पालनमा जोड दिइ मासुको उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
९. पशु स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गर्दै निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
१०. व्यवसायिक तथा व्यवस्थित माछापालनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै स्थानीय सम्भाव्यताका आधारमा स्थानीय खोलाको माछा संकलन गरी व्यवसायिक माछा पालनमा जोड दिइनेछ ।
११. पशु विकासको लागि पशु उद्यम कृषकलाई विभिन्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२. व्यवसायिक रुपमा कुखुरा पालनको लागि आवश्यक चल्लाको आपूर्ती र व्यवस्थापनका लागि ह्याचरी उद्योग सञ्चालन गरिनेछ ।
१३. वर्षायाममा निरन्तर झरी तथा असिना पानीबाट पशु चौपायलाई बचाउन चरन क्षेत्र पाटनमा आवश्यकताअनुसार पशु गौशाला निर्माण गरिनेछ ।
१४. उच्च प्रजातिका बाख्रा भेडा तथा कुखुरा पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरी गाउँपालिकालाई मासु तथा अण्डामा आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
१५. एक घर एक उत्पादन र एक व्यापार निति लागु गरिनेछ ।
१६. अवैध रुपमा विषादि पदार्थ प्रयोग गर्ने, बिस्पोटक पदार्थ लागु गर्ने, करेन्ट लगाउने तथा दुवालो बुझ्ने कार्य वाट माछा र अन्य जिवजन्तुको नष्ट गर्ने कार्यलाई निरुत्साहीत गरिने छ ।
१७. एग्रोभेट व्यवसाय संचालनका लागि विउपुँजीको रुपमा रु. १ लाख अनुदान दिने नीति लिइनेछ ।
१८. लागत साझेदारीमा व्यावसायिक बाख्रा पालन सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. साना किसान सहकारी संस्था लि. सँग साझेदारी गरि पशु बिमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
२०. खर्क उज्यालो कार्यक्रम मार्फत सोलार वितरण गरिनेछ ।

३. सहकारी सम्बन्धी नीति

१. कृषि उत्पादन, भण्डारण तथा प्रशोधन, आर्थिक बचत तथा ऋण परिचालन, स्थानिय श्रोतको परिचालन एवम् गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रममा सहकारीलाई प्रोत्साहीत गरिनेछ ।

२. सबै सहकारीलाई कोपोमिस सफ्टवेयरमा **अबद्ध गरिनेछ** । सहकारी संस्थाहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । **(Co-operative and Poverty Management Information System)** सहकारी तथा गरिवी सम्बन्धि व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको छोटकरी नाम हो कोपोमिस । सहकारी क्षेत्रको सुचना, तथ्यांकहरूलाई नियमित, विश्वसनिय, वास्तविक बनाई व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा आधारित अनुगमन, नियमन पद्धति स्थापित गर्न तयार गरिएको आधुनिक सूचना प्रणाली हो ।
३. कृषि सहकारी संस्था मार्फत करार खेती तथा सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. समूह, सहकारी संस्थाहरूलाई उद्यमशिलाता विकास कृषिको व्यवसायिकरण लगायतका रोजगारी सृजनामा परिचालन गर्न जोड दिइनेछ सहकारी क्षेत्रको नेतृत्वमा कृषि उत्पादन प्रशोधन तथा बजारीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
५. समूह, सहकारी संस्थाहरूको दर्ता नविकरण र सञ्चालन प्रकृयाको नियमन र अनुगमन गरी सहकारी अनुशासन कायम गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकाभित्र रहेका सहकारीको मूल्यांकनका आधारमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने सहकारी संस्थालाई सम्मान तथा पुरस्कार को व्यवस्था गरिनेछ ।
७. समूह, सहकारी मार्फत आधारभूत आवश्यकतामा आधारित सुपथ मुख्य पसल सञ्चालन गरी स्थानीय उत्पादनको संकलन तथा विक्रिवितरण गरिनेछ ।
८. स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण र दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरूको सुपथ मूल्यका लागि पालिका स्तरमा सुपथमूल्य पसल संचालन गर्न हिमचुली कृषि सहकारी संस्था सँग समन्वय गरि कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।

४. उद्योग, श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी नीति

१. स्थानिय सीप श्रोत साधन एवम् प्रविधिको प्रयोगलाई बढावा दिई व्यवसायिक उत्पादन तर्फ अग्रसर गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. लघु तथा घरेलु उद्योग सञ्चालन गर्नका लागि सहयोग तथा सहजिकरण गरिनेछ ।
३. सीपमुलक तालिमलाई प्रोत्साहन गरी घरेलु उद्योग सञ्चालन गरिनेछ ।
४. लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत सिपमुलक तालिम सञ्चालन एवम् प्रविधि हस्तान्तरण गरी रोजगार सृजना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५. परम्परागत पानी घट्टलाई स्तरीकरण तथा प्रविधिमैत्री गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
६. स्थानिय कृषिजन्य उत्पादन, तरकारी तथा फलफुल एवम् माछा मासुको प्रशोधन सम्बन्धी उद्योगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाभित्र औद्योगिक ग्राम स्थापना गरिएको लसुनढुङ्गामा बाँकी रहेका काम पुरा गरिनेछ ।
८. गरिवी न्यूनिकरण तथा रोजगारीको अवसरमा वृद्धि गर्न आवश्यक रणनीति बनाइनेछ ।
९. घरेलु तथा साना उद्योग सञ्चालन गर्ने व्यक्ति, समूह, सहकारीलाई आधुनिक उपकरणाको व्यवस्था गरी उत्पादकत्व बढाइनेछ ।

१०. स्थानिय तहमा दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिलाई नियमित रोजगारीको प्रत्याभूति गर्नका लागि कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन गरि श्रममुलक आयोजना मार्फत समुदायको विकास सँगै सामाजिक संरक्षणको प्रत्याभूति गराइनेछ ।
११. गाउँपालिकाभित्रका बेरोजगारीहरूको अवस्था र रोजगारका सम्भावनाको वास्तविकता पत्ता लगाउन रोजगार नक्सांकन कार्य अघी बढाइनेछ ।
१२. कामको सम्मान,स्वरोजगार उचित पारिश्रमिक र सामाजिक संरक्षण सहितको श्रम व्यवस्थापनका लागि पहल गरिनेछ ।
१३. उद्यम विकास समिति लाई अन्तर जिल्ला भ्रमण गराइनेछ ।
१४. युवाहरूलाई रोजगारी सृजना गर्न कृषि विकास बैक तथा सहकारी सँग समन्वय गरि विना ब्याज विउपुजी उपलब्ध गराइनेछ ।
१५. बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई लक्षित गरी उत्पानद मूलक क्षेत्रमा बिना धितो ऋण प्रवाह गर्ने नीति लिइनेछ ।
१६. सहकारी संस्थाहरु सँगको सहकार्यमा पत्थर उत्खनन् तथा विक्रि वितरण गरि रोजगारी श्रृजना गरिनेछ ।

ख) सामाजिक विकास

१. शिक्षा सम्बन्धी नीति

१. विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन सूचकमा आधारित अनुगमन गरि स्तरीकरण गर्ने, समस्याको पहिचान गर्ने र सुधारका उपायहरु अपनाइनेछ ।
२. सिकाई प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन विद्यालय कक्षाकोठा सुधार कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
३. स्थानिय आवश्यकताका आधारमा व्यवसायिक विषयमा प्राविधिक धारको शिक्षा सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ ।
४. विद्यालय सुधार योजनालाई कार्यान्वयन योग्य बनाई गाउँ शिक्षा योजनासँग आवद्ध गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
५. सरोकारवालाको सहभागितामा अनुगमन र निरीक्षण र कक्षा अवलोकन कार्यलाई अघि प्रभावकारी तवरले बढाइनेछ ।
६. विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ, सामुदायिक सिकाई केन्द्रका पदाधिकारीहरु र कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७. विषयगत समितिहरु परिचालन गरी शिक्षण सिकाइ र व्यवस्थापकीय समस्या पहिचान गर्ने र समस्या समाधानका उपाय पहिल्याउने कार्य गरिनेछ ।
८. आपसी समझदारीका आधारमा सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूसँग सम्झौता गरी नमूना विद्यालय निर्माण र अन्य शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण गरी गाउँपालिकालाई शैक्षिक पर्यटन स्थलको रुपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।

९. घरघुरी सर्वेक्षणबाट निरक्षरताको पहिचान गरि साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सामुदायिक सिकाई केन्द्रका परिचालिका र माध्यमिक तहमा अध्ययनरत छात्रछात्रा लाई परिचालन गरिनेछ ।
१०. महावै गापाका सरकारी विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ५ र ८ को वार्षिक परीक्षामा सर्वोत्कृष्ट नतिजा ल्याउने १ छात्र र १ छात्रा गरि जम्मा ४ जना विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्न छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११. शिक्षकहरूलाई विद्यार्थी सिकाई प्रति जिम्मेवार र जवाफदेही बनाई शैक्षिक सुशासन कायम गर्न शिक्षक नोट डायरी तथा विद्यार्थी गृहकार्य डायरी तयार गरी लागू गरिनेछ ।
१२. महान विचारक, दार्शनिक तथा आदर्श मानवहरूको महावाणीहरूलाई विद्यालयमा लेखि विद्यार्थीहरूमा सकारात्मक सोच को विकास गरिनेछ ।
१३. गाउँका अनुभवि, बुढापाकाहरूको अनुभव र ज्ञान सीपलाई पुस्तान्तरण गर्न प्रत्येक विद्यालयले महिनाको एक पटक Guest Teacher को व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. विद्यालयमा छात्रछात्राको सरसफाइको लागि अनिवार्य सावुन पानी र ऐना सहितको बाथरुम निर्माण गरिनेछ ।
१५. विद्यार्थी शिक्षक अनुपात तथा भौगोलिक दुरीको आधारलाई अध्ययन गरि विद्यालयलाई मर्ज गरिनेछ ।
१६. प्रारम्भिक बालविकासका शिक्षकहरू लाई उचित तालिम दिई प्रत्येक वडामा १ नमुना बालविकास केन्द्रको विस्तार गरिनेछ ।
१७. पोषणयुक्त दिवा खाजा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्न नगद दिने परिपाटी बन्द गरि सबै विद्यालयमा अनिवार्य रुपमा खाजा खुवाउने कार्य गराईनेछ ।
१८. विद्यालय प्र.अ. तथा शिक्षकहरूलाई प्रोत्साहन स्वरुप शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि राम्रो अभ्यास र प्रयास लाई सिकाई संग जोड देश भित्रका नमुना विद्यालयहरूमा शैक्षिक भ्रमण गराईनेछ ।
१९. विद्यालयहरूलाई सुचना र प्रविधिमैत्री बनाईनेछ ।
२०. सबै विद्यालयमा अनिवार्य रुपमा १ विद्यालय १ फुलवारी वा ग्रिन स्कुल को व्यवस्थापनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२१. लोक सेवा र शिक्षक सेवा आयोगको पहिलो पेपरमा उत्तिर्ण हुने लाई दोस्रो पेपर तयारीको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२२. उच्च शिक्षा अध्ययनरत छात्र/छात्राहरू लाई आर्थिक सहायत सहित सम्मान गरिनेछ ।
२३. हरित विद्यालय वातावरण बनाउने विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२४. स्थानीय स्वयं सेवक परिचालन गरि शिक्षामा गुणस्तर कायम गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२५. दरबन्दी मिलान काज सुरुवा र कम दरबन्दी भएका विद्यालयहरूलाई थप दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. प्रधानाध्यापकहरूको लागि प्रोत्साहन स्वरुप थप भत्ताको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

२७. सरकारी विद्यालयको बचाउ र गुणस्तरका लागि जनप्रतिनिधि, शिक्षक र कर्मचारीहरूका छोराछोरीहरूलाई सरकारी विद्यालयमा भर्ना गर्ने अभियानलाई थप दृढतापूर्वक कार्यान्वयन गरिनेछ, निर्णय कार्यान्वयन गर्ने नगर्नेहरूको हकमा पुरस्कार र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
२८. अति विपन्न, द्वन्दपिडित परिवारका बालबालिकाको शिक्षालाई विशेष ध्यानदिइ काजु आवसीय जनशिक्षालयलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
२९. शिक्षामा अभिभावकको चासो र सक्रियता बढाउन अभिभावक परामर्श शिक्षा संचालन गरिनेछ ।
३०. इकोहिमाल नेपालको साझेदारीमा पालिका स्तरमा एकवटा नमून पुस्तकालयको स्थापना गरिनेछ ।
३१. संघीय सरकारको पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रमलाई उपलब्धी मूलक बनाउन स्थानीय सरकारले थप साझेदारीको नीति लिइनेछ ।
३२. सेनेटरी प्याड उत्पादन सम्बन्धी तालिम संचालन गरी स्वरोजगारको सृजना गरिनेछ ।
३३. इकोहिमाल नेपाल सँग विद्यालयले बाँझो जग्गामा विद्यालय स्तरमा करेशावारी बगैँचा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३४. इकोहिमाल नेपाल सँग सहकार्य गरि विद्यालयमा लैङ्गिक मैत्री हिमालय विद्यालय परियोजना अन्तरगत विविध कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
३५. इकोहिमाल नेपाल सँग साझेदारी गरि शिक्षा क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण र उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई पुरष्कृत गर्ने कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
३६. स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण भइ सकेको अवस्थामा सोही बमोजिमको पाठ्यपुस्तक तयारी र वितरणको लागि पहल गरिनेछ ।
३७. एकिकृत रूपमा गाउँपालिका भित्र कार्यरत सम्पूर्ण जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि समन्वय गर्न तालिम, गोष्ठी, सेमिनार तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमका लागि पालिकास्तरमा एक तालिम केन्द्रको स्थापना गरि एक जना सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ ।
३८. गुनासो, सल्लाह र सुझावलाई व्यवस्थित गर्न विद्यार्थीहरू सँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३९. बाल अधिकार सुनिश्चित गर्न बालगृहलाई व्यवस्थित गर्न थप बजेटको व्यवस्था गरि व्यवस्थित गरिनेछ ।
४०. अन्तर विद्यालय स्तरीय शैक्षिक भेला संचालन गरिनेछ ।
४१. प्रत्येक विद्यालयमा सूचना अधिकारीको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिएको छु ।
४२. श्री कालिका माध्यमिक विद्यालय गेलामा प्राविधिक धार कृषि बाली विज्ञान विषयलाई थप प्रभावकारी बनाउन पहल गरिनेछ साथै विद्यालयको नाम श्री कालिका माध्यमिक प्राविधिक विद्यालय नामाकरण गरिनेछ ।

२. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिका खेलकुद विकासको रणनीति तयार गरिनेछ ।
२. सबै विद्यालयहरूमा खेल तथा अतिरिक्त क्रियाकलापका आधारभूत सामग्रीहरूको व्यवस्था गरी शिक्षकलाई तालिम प्रदान गरिनेछ ।

३. प्रदेश र केन्द्र सरकारसँग समन्वय गरी एकै सविधान्त पालिकास्तरीय रंगशाला र प्रत्येक वडामा खेल मैदान निर्माण गरिनेछ ।
४. सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई सामुदायिक मनोरञ्जन स्थल र चेतना प्रवाह केन्द्रको रूपमा समेत विकास गरिनेछ ।
५. बेरोजगार युवाहरूको तथ्यांक संकलन गरी स्वरोजगारमूलक व्यवसायिक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. पालिका स्तरीय अध्यक्षकप र विद्यालय स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता नियमित रूपमा संचालन गरिनेछ ।
७. प्रत्येक विद्यालयमा खेलकुद प्रशिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. स्वास्थ्य सम्बन्धि नीति

१. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरि कार्यसम्पादन सूचकका आधारमा नियमित अनुगमन र मुल्याङ्कन गरिनेछ ।
२. आँखा परिक्षण, पाठेघरको क्यान्सर, मुटुरोग लगायतका रोगहरूको समयमै पहिचान र निदानका लागि घुम्ती स्वास्थ्य शिविरको व्यवस्था गरिनेछ र आँखा उपचार केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
३. पालिका स्तरमा अध्यक्ष नानी बाबु कार्यक्रम लागू गरी खोप, पोषण, परिवार नियोजन सेवा र समुदायमा आधारित नजवात शिशु तथा बालरोग व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
४. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा नियमित रूपमा वर्षभरी नै अति आवश्यक औषधिहरूको निःशुल्क वितरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा शुद्ध खानेपानी तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि व्यवस्था गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधि भण्डारण तथा अन्य उपकरण व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
७. उपाध्यक्ष सँग जेष्ठनागरिक कार्यक्रम लागू गरि जेष्ठनागरिकहरूको नियमित स्वास्थ्य जाँचका लागि घरदैलो स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
८. जनयुद्ध र जनआन्दोलनका घाइतेयोद्धाहरूको उपचारका लागि कोष निर्माण गरी उपचारको व्यवस्था गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. सञ्चालित बर्थिडसेन्टरलाई सुदृढिकरण गर्दै आवश्यकताका आधारमा थप विस्तार गरिनेछ ।
१०. आकस्मिक स्वास्थ्य समस्यालाई मध्यनजर गरी जिल्ला वा जिल्ला बाहिर विरामीलाई सहज रूपमा अस्पताल सम्म पुर्याउन एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गरिनेछ ।
११. महावै गाउँपालिका जनताहरूलाई सादा तथा भिडियो ऐक्सरे वाट स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।
१२. सुनौला हजार दिन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिका रहेका सबै नागरिकहरूलाई निशुल्क स्वास्थ्य बिमाको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१४. बर्थिङ्ग सेन्टरको सेवा र स्वास्थ्य सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूकोहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप उचित मूल्यांकनका आधारमा थप सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
१५. दिर्घरोगीहरूको औषधी उपचार निशुल्क गरिनेछ साथै ६० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठनागरिकहरूलाई निशुल्क औषाधि उपलब्ध गराइनेछ ।
१६. विद्यालयमा हाम्रो स्वास्थ्य कार्यक्रम लागू गरी विद्यार्थीहरूको नियमित सरसफाई पोषणयुक्त खाजा प्राथमिक उपचार र परामर्श सेवा दिइने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
१७. पालिकास्तरमा नागरिक आरोग्य सेवाको सेवा विस्तार गरिनेछ ।
१८. गेला र कतमपूरमा बर्थिङ्ग सेन्टर संचालन गरिनेछ ।

४. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा स्वच्छ तथा सुरक्षित खानेपानीको उपलब्धतामा जोड दिइनेछ ।
२. प्रत्येक वडामा एक घर, एक धारा कार्यक्रम लागू गरि खानेपानीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
३. सुरक्षित खानेपानी प्रयोग, व्यक्तिगत सरसफाई, फोहोरमैला व्यवस्थापन र सुरक्षित शैचालय प्रयोगका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. टोलटोलमा फोहोरमैलाको वर्गिकरण, प्रशोधन एवम् पुनः प्रयोग सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी गाउँ टोलमा पूर्ण सरसफाई अभियान लगाइनेछ ।
५. पशुपन्छी तथा भान्साबाट उत्सर्जित कुहिने वस्तुहरूको पहिचान गरी प्राङ्गारिक मल बनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
६. टोल सरसफाई समिति गठन गरी फोहोरमैलाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
७. समूह, सहकारी मार्फत स्वच्छ खानेपानी प्रशोधन गरी आन्तरिक आपूर्ति तथा पालिका बाहिर निर्यात गरी आन्तरिक श्रोतको वृद्धि गरिनेछ ।
८. महावै गाउँपालिकामा रहेका सबै मुहानको पानी परिक्षणका लागि गुणस्तरीय मापन किट सहित तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
९. महावै गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा स्थान अनुसार ढल व्यवस्थापन कार्य लाई विस्तार गरिनेछ ।
१०. खानेपानि तथा सरसफाई सप्टोर सम्बन्धी तालिमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४ धर्म संस्कृति पर्यटन

१. गाउँपालिकाभित्र पर्यटनका सम्भावन पहिचान गरी पर्यटक आकर्षण गर्ने मैलिक संस्कृतिको विकास र प्रवर्द्धन गरी पर्यटन पूर्वाधारको विकास गर्ने ।
२. गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक, पुरातात्विक एवं सांस्कृतिक महत्वका सम्पदाहरूको पहिचान एवं संरक्षण र सम्बर्धन गर्न जोड दिइनेछ ।
३. महावै गाउँपालिकामा रहेका ऐतिहासिक धर्म संस्कृति को संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न महावै कलागृह निर्माण गरिनेछ ।

४. महाबु धार्मिक मेलालाई प्रचार प्रसार गरी मेलालाई जोड दिइ आन्तरिक पर्यटनको पर्वद्धन गरिनेछ ।
५. धार्मिक धाममा हुने रात्रिकालिन जात्रालाई व्यवस्थित तुल्याउन विद्वुत तथा सौर्य बत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. मुख्य धार्मिक स्थलहरूमा पाहुनाहरूलाई आवासको सहजताको लागि पाहुनाघरको निर्माण गरिनेछ ।
७. धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूमा होम स्टे संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।

५. लैंगिक समानता तथा समावेशिक

१. लैंगिक हिंसा र घरेलु हिंसाको अन्त्य गर्दै महिला अधिकार र बालबालिकाको सन्दर्भमा जारी भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धि सम्झौता र प्रतिवद्धताको आधारमा महिला र बालबालिकाको संरक्षण, बचाउ, विकास र सहभागितामा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
२. सार्वजनिक सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, सेवा सुविधा लगायतका सबै क्षेत्रमा लक्षित वर्गको सम्मानजनक उपस्थिती गराउने नीति लिइनेछ ।
३. लक्षित वर्गका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन विकास समितिलाई क्रियाशिल तथा जवाफदेहि बनाइनेछ ।
४. महिलाको आयआर्जनमा अभिवृद्धि गर्न उद्यमशिल तथा सिपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. दलित, विदुर, विपन्न समुदाय तथा अपाङ्गहरूका लागि सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. बालश्रम, बालविवाह, छाउपडि प्रथा जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मुलनका लागि जनचेतना जगाउदै कडा नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७. जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम मौसम अनुसारको न्यानोकपडा वितरण गरि सञ्चालन गरिनेछ ।
८. बालविवाह विरुद्ध सझा अभियान संजाल सँग सहकार्य गरि बाल विवाह न्यूनीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
९. बालकोष स्थापन गरिनेछ ।
१०. उपाध्यक्ष सँग एकल महिला संरक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास

१. पूर्वाधार सम्बन्धी नीति

१. यस गाउँपालिकाकी व्यवस्थित एवम् दिगो विकासका लागि गाउँपालिका विकास गूरुयोजना (Master Plan) तर्जुमा गरी विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकालाई स्मार्ट रुपमा अघि बढाउन गाउँपालिका स्तरीय गौरवका आयोजनाहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरण गरी आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. योजनाकहरूको लागत अनुमान, मूल्यांकन, नापि, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन सबैले बुझ्ने गरी नेपाली तथा अंग्रेजी भाषामा लागु गरिनेछ ।

४. उपभोक्ता समितिबाट हुने निर्माण कार्यको हकमा यात्रागत रूपमा नम्बरिङ्ग तथा कोडिङ्ग सिस्टमबाट लागु गरी प्रतिवेदन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
५. दैलेख महाबु रोडलाई कर्णाली राजमार्गमा जोड्ने कामलाई विशेष प्राथमिकता दिइ सदरमुकाम आवात जावतलाई सरल बनाइनेछ ।
६. विशेष सार्वजनिक महत्वका ठाउँहरूमा सौर्य बत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. आयोजनाको दिगोपना, प्रभावकारीता, मितव्ययीता र कार्यकुशलता कायम गर्न मागमा आधारित सहभागितामूलक योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रणालीको अवलम्बन गरिनेछ ।
८. आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा भएका वडापालिकाहरूको भौतिक संरचना निर्माण गरिनेछ ।
९. गेला—पाझघाट र पाझघाट सेरावाडा सडकलाई विशेष पहलगरी २ वर्षभित्र सडक सञ्जालमा जोडिनेछ ।
१०. ट्रयाक खोलिएका सडकहरूको नियमित सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारको लागि जेसिभि खरिद गरि नियमित सडक सञ्चालन गरिनेछ ।
११. सरकारी तथा निजी भवनहरू भुकम्पिय जोखिमबाट सुरक्षित बनाउने नीति अवलम्बन गरीनुका साथै सरकारी भवनहरू अपाङ्गमैत्री बालमैत्री तथा जेष्ठ नागरीक मैत्री बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. पूर्वाधार निर्माणमा विपद जोखिम सम्बेदनशिलताई मध्यनगर गरि विपदउत्थानशिल पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
१३. सबै वडाहरूलाई गाउँपालिकाको केन्द्र सम्म जोड्नेगरी सडक निर्माणको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
१४. सडक निर्माण गर्दा बायोइन्जिनियरिङ्ग तथा वातावरणमैत्री हुनेगरी बनाइनेछ ।
१५. गाउँपालिकाभित्रका विद्यालय भवनहरूको आवश्यकता अनुसार पूर्वाधार विकास तथा कक्षा कोठा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१६. गाउँपालिकाको एकिकृत प्रशासकीय भवन निर्माण प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
१७. विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकिहरूमा खानेपानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८. गुणस्तरीय र समयमा राम्रो काम गर्ने उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१९. विकास निर्माणको क्रममा उत्खनन् भएको जमिनमा वृक्षारोपण गरी भुक्षय नियन्त्रण गरिनेछ ।
२०. नेपाल सरकारको निति अनुसार पाँच सैयाको अस्पताल निर्माणका लागि स्थान छनोट गरि डिपिआर तयारका साथै निर्माण प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
२१. खरमुक्त छाना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२२. उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
२३. अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र वडा अध्यक्ष कोषको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२४. कोटखोलामा प्रशासकीय भवनको डि.पि.आर. गरि भवन निर्माणको कामलाई अगाडि बढाइनेछ ।
२५. पालिका भरि उच्च जोखिममा रहेका स्थानहरूमा तटबन्धन र ढल निकासको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

२. उर्जा सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकामा रहेका लघु जलविधुतहरूको स्तरउन्नती गरी पालिकाका सबै वस्तीहरूमा विधुत पहुँच पुऱ्याउन महावै उज्यालो अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाभित्र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. सार्वजनिक महत्वका विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी मन्दिर लगायतका जात्रा मेला लाग्ने स्थानहरूमा विधुतको पहुँच तथा सौर्य बत्ती जडान गरिनेछ ।
४. विधुत उर्जाको उपयोग बत्ती बालनमा मात्र सिमित नगरी उत्पादन वृद्धिमा विधुत को उपयो गरिनेछ ।
५. इकोहिमाल सँगको साझेदारीमा लक्षित वर्गहरूको लागि १ घर १ सुधारिएको फलामे चुला कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. पालिका स्तरमा लघु जलविधुतहरूलाई मर्मत गर्न मर्मत कोषको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति

१. नेपाल टेलिकमसँग समन्वय र सहकार्य गरी संचार सुविधाबाट बञ्चित भूभागमा सञ्चार सुविधा पुऱ्याउन टावर विस्तार तथा सञ्चालित सेवा सुधारका लागि पहल गरिनेछ ।
२. शैक्षिक संस्था तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा इन्टरनेट सेवा सुधार गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाको वेबसाईड, फेसबुक पेज, मोबाईल एप्लिकेशन सञ्चालन ल्याईनेछ ।
४. डिजिटल नागरिक वडापत्र सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
५. सूचना सञ्चारको सहज पहुँचका लागि एफ. एम. रेडियो सञ्चालन गरिनेछ ।
६. गाउँपालिकाको केन्द्र सम्म अपटिकल फाइबर जडानको लागि पहल गरिनेछ ।

घ) वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वन तथा भू संरक्षण सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका निजी तथा सामुदायिक वन तथा खाली वा बाझो जग्गामा अनुकुल हुनेगरी फलफुल लगायत अन्य विरुवाको रोपणमा जोड दिइनेछ ।
२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका घरहरूमा जडिबुटी तथा औषधिजन्य विरुवा लगाउनेलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाको हरियाली बचाइराख्न सामुदायिक वन विकासका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जंगलमा हुने आगलागी रोक्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. बहुमुल्य तथा औषधिजन्य जडीबुटीको उत्पादन, संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
६. यस क्षेत्रमा पाइने दुर्लभ वन्य जन्तु रेडपाण्डाको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२. विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

१. विपद व्यवस्थापन कोष निर्माण गरी विपद व्यवस्थापनका लागि परिचालन गरिनेछ ।
२. स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. विपद् व्यवस्थापनको लागि खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. विपद व्यवस्थापनमा तत्काल उद्धारका लागि Quick Response Team गठन गरी आवश्यक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
५. विपदमा परेका व्यक्तिहरूलाई तत्कालिन राहत सामाग्री वितरणका लागि आवश्यक भण्डारणको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
६. आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र नियमित संचालन गरिने छ ।
७. विपदमा परेका व्यक्तिहरूलाई मापदण्डको आधारमा राहत वितरण गरिनेछ ।

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. संस्थागत विकास सुशासन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र सरल रूपमा अगाडी बढाईनेछ ।
२. भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलता को नीतिलाई जोड दिईनेछ ।
३. योजना कार्यान्वयन तहमा पारदर्शिता कायम गर्न ठेक्का पट्टामा विद्युतिय प्रणाली प्रयोगमा जोड दिनुका साथै आयोजना सूचना पाटीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालाई नागरिक मैत्री बनाउन नागरिक वडापत्र का अतिरिक्त मोबाइल एप्स निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याईनेछ ।
५. गाउँपालिकालाई थप सूचनामैत्री बनाई सबै कार्यालयहरूमा इन्टरनेटको पहुँच बढाइनेछ ।
६. कर्मचारीको कार्यसम्पादनलाई बस्तुनिष्ट र मापनयोग्य बनाउन सूचकहरूको निर्माण गरी कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाको संस्थागत विकास गर्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई तालिम, गोष्ठी, अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिम दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
८. गाउँपालिकाबाट सञ्चालित गतिविधिको सन्दर्भमा वार्षिक बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ ।
९. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई नियमित, भरपर्दो र नतिजामूलक बनाई विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई थप गुणस्तरीय एवं प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१०. कार्य पद्धतिलाई व्यवस्थित र खर्च प्रणालीलाई पारदर्शी बनाई समग्र कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार गर्दै वित्तिय सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

११. सानातिना झै झगडा विवाद मिलाउने, टोलको सरसफाई गर्ने, सार्वजनिक सम्पतिको अतिक्रमण रोक्न, सामाजिक विकृति नियन्त्रण गर्न, सामाजिक अनुशासन कायम गर्न उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गरी सीप विकास गर्न पालिका भित्र टोल विकास संस्थाहरु परिचालन गरिनेछ ।
१२. न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई नागरिकले न्यायको अनुभूति गर्न पाउने गरी थप प्रभावकारी बनाउन इजलास निर्माण गरिनेछ । न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरुको क्षमता विकासका लागि तालिमको प्रबन्ध गरिनेछ ।
१३. यस गाउँपालिकाबाट भएका मुख्य मुख्य उपलब्धीहरुलाई आम नागरिकहरुमा सञ्चार गराउन पुस्तक तथा डकुमेन्ट्रीको रुपमा प्रकाशन गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने योजना तथा निर्णय प्रकृयालाई वस्तुगत तथ्याङ्कमा आधारित तुल्याउन गाउँपालिका प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिकाको कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई कानूनको शासनमा आधारित बनाउन आवश्यक कानूनको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१६. गाउँपालिकामा सुशासन कायम गर्न सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, तथा नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण जस्ता सुशासनका उपकरणाहरुको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
१७. गाउँपालिकामा आउने सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाहमा सहजीकरण एवम् आवश्यक पर्ने निवेदन र फारमहरु निशुल्क रुपमा उपलब्ध गराउने र सघाउन नागरिक सहायता कक्ष निर्माण गरिनेछ ।
१८. गाउँपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालि लाई चुस्त बनाउन कार्यविधि एवं आचारसंहिता बनाई लागु गरिनेछ ।
१९. शिक्षक कर्मचारीलाई नियमन गर्न विद्यालय तथा कार्यालयहरुमा ई हाजिरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. गाउँ टोलमा शान्ती सुरक्षा तथा अमनचयन कायम गर्न गाउँ प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२१. सेवाग्राहीको सहजाताको लागि सहायता कक्ष निर्माण गरिनेछ साथै सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
२२. कम्तीमा २ महिनाको एक पटक जनता सँग अध्यक्ष र उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।

४. राजस्व सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाको राजस्व सुदृढिकरण तथा परीचालनलाई भरपर्दो बनाउनको लागि विस्तृत अध्ययन गरी राजस्व परिचालन समिति गठन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र सञ्चालित व्यापार व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याउन व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
३. सुचिकृत हुन आउने व्यवसायिक फर्म, निर्माण व्यवसायीलाई तोकिएको शुल्क लिएर मात्र सुचिकृत गरिनेछ ।
४. कर तिर्ने सोच तथा बानी विकासका लागि करदाता शिक्षा अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

अन्त्यमा,

यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट आर्थिक क्रियाकलापमा विस्तार हुने, नागरिकहरूलाई नजिकबाट सेवा प्रवाह गरी सुशासन कायम हुने, सामाजिक सुरक्षा तथा मानव विकासका सूचकहरू (शिक्षा, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधार, खानेपानी सरसफाई) मा उल्लेखनिय प्रगति हुने, रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुने, राज्यले लिएका नीति र दिगो विकासका लक्ष्य, विभिन्न रणनीतिक लक्ष्य तथा पन्ध्रौं पञ्चवर्षिय योजनाको लक्ष्य प्राप्तिसमा महत्पूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने अपेक्षा गरेको छु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम बनाउन सहयोग गर्नुहुने यस गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरू, बजेट पूर्व तयारी छलफलका क्रममा आ आफ्नो क्षेत्रबाट सुझाव तथा सहयोग गर्ने राजनीतिक दल, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, बौद्धिक वर्ग, संघ संस्थाहरू, नागरिक समाज, सामुदायिक संस्था, शिक्षक, पत्रकार लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै नीति तथा कार्यक्रमका सफल र परिणाममुखि कार्यान्वयनमा सबैको खुला र रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।
धन्यवाद

खेम बहादुर सिंह (भिजन)

गा.पा अध्यक्ष

महावै गाउँपालिका

श्रोतगत कुल बजेट सिमा आ.व.२०८०/०८१

महाबै गाउँपालिका			
सि.न	आ व २०८०/०८१ को संघिय बजेट	रकम	
१	संघिय समानिकरण	७२७०००००	
२	संघिय राजश्व वाडफाड	६८५३९७००	
३	संघिय सशर्त	११५२०००००	
	जम्मा	२५६४३९७००	
	प्रदेश तर्फ		
१	समानिकरण अनुदान	७८४२०००	
२	राजश्व वाडफाड बाट प्राप्त	२६५६४०	
३	शसर्त	१५०५८०००	
	जम्मा	२३१६५६४०	
	मुख्य मन्त्रिका योजनाहरु		
१	थामखेत कुराला घोरेटो बाटो ख १		१५०००००
२	भुल्लेछहरा देखी खारापानि सि. कु २		१५०००००
३	धामिबाडा सिम देखी चौथा सम्म ढलनिकास		१५०००००
४	परघर देखी पानिमुला सम्म पि.सि.सि. बाटो		१५०००००
५	सेगला दोवाटो देखी महादेव मन्दिर सम्म पि.सि.सि. बाटो		१५०००००
६	गणेशकोट देखी चादादीब सम्म पि.सि.सि. बाटो		१५०००००
७	तल रामिन देखी डाडा पातल हुदै किमुरुख सम्म पि.सि.सि. बाटो		१५०००००
८	भैलिखोला तडबन्दन कतमपुर		१००००००
९	गे.ला मा.वि फिल्ड निर्माण		१००००००
१०	हाति खोला देखीगेला सम्म सडक निर्माण		१५०००००
११	कृषि प्रशार खाध्य सुरक्षा तथा पोषण सुधार		३५००००
१२	सुत्केरि कोसेली		३०८०००
१३	स्वास्थ्य स्वयं सेविका प्रोत्सान भत्ता		२०००००
			१४८५८०००
			२००००
			१८००००
			१५०५८०००
	कुल जम्मा	२७९६०५३४०	२६५०००